



Ympäristötekhninen toimiala

Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle

Kajaanin kaupungin lausunto, Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaava

ASIA Lausunto kunnallisvalitusasiassa

DIAARINUMEROT Dnro 1273/03.04.04.04.16/2026 ja
Dnro 1321/03.04.04.04.16/2026

VALITUKSEN KOHTEENA OLEVA PÄÄTÖS

Dnro 1273/2026; Kajaanin kaupunginvaltuuston päätös 9.6.2026 § 56 Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksyminen

Dnro 1321/2026; Kajaanin kaupunginvaltuuston päätös 9.6.2026 § 56 Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksyminen sekä päätöksen tiedottamatta jättäminen

VALITTAJAT Dnro 1273/2026; [REDACTED]
Dnro 1321/2026; Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry asiakumppaneineen

VALITTAJIEN PROSESSIOSOITTEET

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Sähköposti: [REDACTED]

Yhteyshenkilö: toiminnanjohtaja/sihtööri Ari Jäntti
Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry

[REDACTED]

+358 40 7741983

kainuu@sll.fi

Puheenjohtaja Vesa Hyyryläinen

vesahyyry5@gmail.com

LAUSUNNON ANTAJA Kajaanin kaupunginhallitus
PL 133, 87101 Kajaani
kajaani@kajaani.fi



Ympäristötekkinen toimiala

1 Vaatimukset

Kajaanin kaupunki vaatii, että hallinto-oikeus hylkää valitukset kaikilta osin ja pitää kaupunginvaltuuston 9.6.2026 tekemän valituksenalaisen päätöksen § 56 voimassa.

2 Lausunto Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelle ja pyyntö asian kiireellisestä käsitlemisestä

Pohjan Voima Oy:n hankekehitysyhtiö Luolakankaan Tuulipuisto Oy suunnittelee Kajaanin kaupungin etelä-osaan noin 4,5 kilometriä Otanmäen taajamasta lounaaseen, lähelle Pyhännän ja Vieremän kunnanrajoja, enintään seitsemästä maksimissaan 300 metrin korkuisesta tuulivoimalasta muodostuvaa tuulivoimapuistoa.

Kajaanin kaupunginvaltuusto on päätöksellään 9.6.2026 § 56 (**”Päätös”**) hyväksynyt hanketta koskevan alueidenkäyttölain (132/1999) 77 a §:ssä tarkoitetun Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan (**”Osayleiskaava”**) siten, että sitä voidaan käyttää tuulivoimaloiden rakentamisluvan myöntämisen perusteena kaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueilla. Päätös ei ole kuitenkaan tullut muutoksenhakuajan päättymisen jälkeen lainvoimaiseksi, sillä Suomen luonnonsuojeluliiton Kainuun piiri ry yhdessä asiakumppaneidensa kanssa (jäljempänä **”Luonnonsuojeluliitto”**) sekä [REDACTED] (**”Yksityinen Muutoksenhakija”**), Luonnonsuojeluliitto ja Yksityinen Muutoksenhakija yhdessä jäljempänä **”Muutoksenhakijat”**) ovat valittaneet Päätöksestä Pohjois-Suomen hallinto-oikeuteen. Valituksissaan Muutoksenhakijat ovat vaatineet Osayleiskaavan kumoamista.

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on 19.8.2026 päivätyllä lausuntopyynnöllä pyytänyt Kajaanin kaupunginhallitusta antamaan lausuntonsa asiassa.

Tutustuttuaan Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden lausuntopyyntöön ja sen liitteenä olleisiin Muutoksenhakijoiden valituksiin Kajaanin kaupunginhallitus toteaa asiassa lausuntonaan, että Muutoksenhakijoiden valituksissa ei ole esitetty sellaisia seikkoja, joiden perusteella Päätös olisi kumottava. Kajaanin kaupunginhallitus esittää siten lausuntonaan jäljempänä tässä lausunnossa esitetyin perustein, että Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden tulee hylätä Muutoksenhakijoiden tekemät valitukset ja pysyttää Päätös voimassa.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Osayleiskaava on tullut vireille ennen 1.1.2025, ja Päätöksen lainmukaisuutta arvioidaan siten aikaisemman maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, **”MRL”**) säännösten nojalla.

Alueidenkäyttölain 188 a §:n mukaan lain 77 a §:ssä tarkoitettua tuulivoimarakentamista ohjaavaa yleiskaavaa koskeva valitus on käsiteltävä hallintotuomioistuimessa kiireellisenä suhteessa muihin alueidenkäyttölain mukaisia kaava-asioita ja lupa-asioita koskeviin valituksiin. Kajaanin kaupunginhallitus pyytää mainitun lainkohdan nojalla asian kiireellistä käsittelyä Pohjois-Suomen hallinto-oikeudessa.



Ympäristötekhninen toimiala

3 Lausunnon perustelut

3.1 Selvitysten riittävyys

Muutoksenhakijat ovat valituksissaan esittäneet, että Päättös ei perustu riittäviin selvityksiin.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa selvitysten riittävyyden osa, että MRL 9 §:n mukaan kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia, ja niiden tarkoituksena on selvittää, voidaanko kaavassa osoitettu maankäyttö toteuttaa, kun asiassa otetaan huomioon tuulivoimayleiskaavan sisällölle MRL 39 §:ssä ja 77 b §:ssä asetetut sisältövaatimukset. MRL:n mukaan yleiskaavan lainmukaisuuden edellytyksenä ei ole, että kaavan toteuttamisesta ei saisi aiheutua lainkaan seurauksia kaava-alueella taikka sen ympäristössä.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa selvitysten riittävyyden osalta, että toisin kuin Muutoksenhakijat valituksissaan esittävät, Osayleiskaavan laadinta on perustunut tässä lausunnossa jäljempänä tarkemmin esitetyin perustein sellaisiin MRL 9 §:ssä tarkoitettuihin riittäviin vaikutusten arviointeihin, joiden nojalla Kajaanin kaupunginvaltuusto on voinut Päättöksessään luotettavasti arvioida MRL 39 §:ssä ja 77 b §:ssä tarkoitettujen yleiskaavan sisältövaatimusten täyttymistä. Luolakankaan tuulivoimahankkeen vaikutusten arvioinnit ovat perustuneet ensinnäkin ympäristövaikutusten arviointimenettelyyn ("**YVA-menettely**"), minkä lisäksi useita selvityksiä ja vaikutuksenarvioita on tarkennettu MRL:n mukaisen kaavoitusprosessin kuluessa ja selvitysten keskeiset tulokset on kuvattu kaavaselostuksessa. Muutoksenhakijoiden valitukset tulee näin ollen hylätä perusteettomina.

Kajaanin kaupunginhallitus ottaa alla vielä selvityskohtaisesti jaoteltuna tarkemmin kantaa Osayleiskaavaa varten toteutettuja selvityksiä ja niiden riittävyyttä koskeviin Muutoksenhakijoiden yksityiskohtaisempiin väitteisiin.

3.1.1. Linnustoselvitykset

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen linnustoselvitykset on tehty vain vuonna 2022, joten ne voidaan katsoa riittämättömiksi. Lisäksi Luonnonsuojeluliitto on esittänyt, että hankkeen linnustoselvitys vähättelee linnustoon kohdistuvia vaikutuksia, jotka ulottuvat kauaksi hankealueen ulkopuolellekin.

Väite on Osayleiskaavan olosuhteet ja toteutetut vaikutuksenarviot huomioon ottaen virheellinen. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa linnustoselvitysten osalta lähtökohtana, että Luolakankaan tuulivoimapuiston vaikutuksia linnustoon on arvioitu muun muassa hankkeen suunnittelun yhteydessä toteutettujen linnustoselvitysten perusteella, jotka ovat koostuneet pesimälinnuston pistelaskennasta, pesimälinnuston linjalaskennasta, kanalintujen soidinpaikkakartoituksesta, kanalintujen poikuelaskennasta, pöllöreviirikartoituksesta, päiväpetolintuselvityksestä sekä kevät- ja syysmuuton tarkkailusta. Lisäksi maastoselvityksiä on täydennetty kaavoitustyön edetessä muun muassa maakotkan osalta vuonna 2024.



Ympäristötekkinen toimiala

Luolakankaan tuulivoimapuistohanketta varten toteutetut selvitykset on laadittu sekä menetelmien että kes-
ton osalta ympäristöhallinnon ohjeistusten ja yleisten hyvien käytäntöjen mukaisesti. Linnustoselvitysten
menetelmät on raportoitu selvityksissä yksityiskohtaisesti eikä niiden osalta ole tunnistettavissa merkittäviä,
tulosten luotettavuuteen vaikuttavia epävarmuustekijöitä. Hankkeeseen liittyvän YVA-menettelyn yhteysvi-
ranomaisena toiminut Kainuun elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus ("ELY-keskus") on YVA-menettelyn
perustellussa päätelmässään todennut muun muassa, että yhteysviranomaisen mielestä arviointi perustuu
eläimistön osalta pääosin riittävään ja ajantasaiseen tietoon ja riittäviin selvityksiin maastossa. Yhteysviran-
omainen ei ole todennut, että linnustoselvitykset olisivat olleet ajallisesti tai johtopäätöksiltään puutteellisia.
Myöskään ELY-keskuksen tehtäviä nykyään hoitava ja kaavoituksen lainmukaisuutta valvova Lupa- ja valvon-
tavirasto ei ole Osayleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa (23.3.2026) esittänyt, että
kaavoitusta varten laaditut linnustoselvitykset olisivat olleet MRL 9 §:n näkökulmasta puutteellisia tai riittä-
mättömiä.

3.1.2 Metsäpeuraselvitykset

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Luolakankaan tuulivoimahankkeessa toteutetut met-
säpeuraa koskevat selvitykset olisivat olleet puutteellisia. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on
Osayleiskaavan olosuhteet ja toteutetut vaikutuksenarviot huomioiden virheellinen.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Päätöksen lainmukaisuuden arvioinnissa tulee ottaa metsäpeuran
osalta oikeudellisenä lähtökohtana huomioon, että luonnonsuojelulain (9/2023, "LSL") systematiikassa met-
säpeura on luontodirektiivin liitteessä II (a) tarkoitettu eläinlaji. Metsäpeuran luokittelu luontodirektiivin liit-
teen II (a) lajiksi tarkoittaa, että metsäpeuran suojeleminen toteutetaan lähtökohtaisesti osoittamalla ns. eri-
tyisten suojelutoimien alueita (Natura-alueita). Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että metsäpeuraa ei ole
osoitettu suojelun perusteena olevaksi lajiksi Osayleiskaava-alueen läheisillä Natura-alueilla. Tästä syystä vai-
kutuksia metsäpeuraan on Luolakankaan hankkeessa tarkasteltu ja arvioitu viranomaisen hyväksymällä ta-
valla muodollisesti erillisessä metsäpeuraa ja ekologiaa yhteyksiä koskevassa selvityksessä eikä osana Luola-
kankaan tuulivoimapuiston LSL 35 §:ssä tarkoitettua Natura-arviointia.

Metsäpeuraan kohdistuvien vaikutusarviointien riittävyyden osalta Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että
Luolakankaan tuulivoimapuiston vaikutuksia metsäpeuraan on tarkasteltu YVA-menettelyn päättymisen jäl-
keen toteutetussa erillisraportissa "Luolakankaan tuulivoimahankkeen vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja
metsäpeuralle Kajaanin alueella" (27.1.2026). Selvityksen lähtöaineistona on hyödynnetty metsäpeuran
osalta mm. Luolakankaan hankkeen luontoselvityksiä ja niissä tehtyjä havaintoja, Kajaanin ekologisen ver-
koston selvitystä (2024), Kainuun, Pohjois-Savon sekä Pohjois-Pohjanmaan maakuntien alueelle laadittuja
selvityksiä ekologisista yhteyksistä sekä hiljaisista alueista, Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeen materiaalia,
Suomen Lajitietokeskuksen tietoja, Luonnonvarakeskuksen metsäpeurojen GPS-panta-aineistoja, tuoreimpia
metsäpeura-LIFE -aineistoja, Luonnonvarakeskuksen suurpetoaineistoja ja ajantasaisia susien reviirialueiden
rajauksia sekä Maanmittauslaitoksen maastokarttoja ja ilmakuvia. Lisäksi vaikutuksenarvio metsäpeuraa kos-
kien on tehty käyttäen vertaisarvioituja tutkimuksia tuulivoiman vaikutuksista metsäpeuraan siinä määrin,
kuin tulokset ovat sovellettavissa Suomen olosuhteisiin. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa näin ollen, että

Ympäristötekniinen toimiala

Luolakankaan tuulivoimahankkeen metsäpeuraselvitys on perustunut ajantasaisiin ja parhaisiin käytettävissä oleviin aineistoihin ja tieteellisiin tutkimuksiin.

Selvitysten puutteellisuutta koskevien väitteidensä tueksi Luonnonsuojeluliitto on vedonnut lisäksi Luonnonvarakeskuksen Luolakankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyn arviointiselostuksesta antamaan lausuntoon. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa tältä osin kuitenkin, että Luonnonsuojeluliiton valituksesta ei ilmene, että metsäpeuraa koskevia selvityksiä ja vaikutuksenarvioita on merkittävästi täydennetty YVA-menettelyn arviointiselostuksen laatimisen jälkeen edellä kuvatuin tavoin. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa Luonnonvarakeskuksen antamien lausuntojen osalta lisäksi selvyiden vuoksi, että toisin kuin Luonnonsuojeluliiton valituksessa annetaan ymmärtää, Osayleiskaavan 2. kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa (27.3.2026) Luonnonvarakeskus ei ole nostanut esiin metsäpeuraa koskevia vaikutuksenarvioita koskevia puutteita.

3.1.3 Melumallinnukset

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Osayleiskaavaa varten laaditut melumallinnukset perustuvat teoreettiseen mallinnukseen, eivät todellisiin ja pitkäkestoihin havaintoihin. Luonnonsuojeluliitto esittää siten, että alueen äänimaisema tulee muuttumaan, vaikka melurajoja ei ylitettäisikään. Myös Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt, ettei tarkkoja melumallinnuksia pystytä tekemään.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on Osayleiskaavan olosuhteet ja toteutetut vaikutuksenarviot huomioiden virheellinen. Luolakankaan tuulivoimahankkeen meluvaikutuksia on selvitetty osana YVA-menettelyä erillisellä melumallinnuksella (AFRY Finland Oy, 30.3.2023). Mallinnuksessa on noudatettu ympäristöministeriön tuulivoimaloiden melun mallintamista koskevaa ohjetta (Ympäristöministeriö 2/2014) sekä ISO 9613-2 standardia. Vastaavia mallinnusmenetelmiä on käytetty Suomessa usean vuoden ajan vakiintuneesti tuulivoimarakentamisen suunnittelussa ja niiden on todettu soveltuvassa oikeuskäytännössä täyttävän MRL 9 §:ssä tarkoitettujen riittävien ja luotettavien selvitysten vaatimuksen.

Laaditun melumallinnuksen tuloksia on verrattu tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) mukaisiin ohjearvoihin sekä sosiaali- ja terveysministeriön asumisterveysasetuksen (545/2015) mukaisiin toimenpiderajoihin. Melumallinnusten tulosten osalta Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Luolakankaan tuulivoimapuiston toiminnan aikaiset melutasot eivät ylitä asetusten mukaisia ohjearvoja (40 dB) tai toimenpiderajoja lähimpien asuin- tai lomarakennusten kohdalla. Meluselvityksessä vaikutukset on mallinnettu myös yhdessä Luolakankaan tuulivoimapuiston eteläpuolelle suunnitellun Harsunlehdon tuulivoimapuiston kanssa. Osayleiskaavan kaavaselistuksessa on tehtyihin melumallinnuksiin perustuen todettu, että yhteisvaikutusten arvioinnin perusteella myöskään yhteisvaikutuksina ei synny ohjearvot ylittäviä meluvaikutuksia asuin- ja lomarakennuksille.

Ympäristötekhninen toimiala

3.2 Kaavan sisällöllinen lainmukaisuus

3.2.1 Kajaanin kaupungin tuulivoimaohjelman merkitys

Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt, että Osayleiskaava tulee kumota, sillä kaava ei ole Kajaanin kaupungin tuulivoimaohjelma 2035:n mukainen mm. luontoarvojen ja suojaetäisyyksien osalta.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on virheellinen arvioitaessa Osayleiskaavan lainmukaisuutta. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa asiassa lähtökohtana, että Kajaanin tuulivoimaohjelma 2035 on luonteeltaan kaavoitustyötä ohjaava dokumentti, jossa on linjattu Kajaanin tuulivoimarakentamisen kriteerit. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Kajaanin tuulivoimaohjelma on kaupungin oma linjaus kaupungissa toteutettavan kaavoitustyön ohjaukseen, eikä sillä voida rajata kaupunginvaltuustolle MRL:n mukaan kuuluvia päätöksentekovaltuuksia. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa edelleen, että tuulivoimaohjelman mukaan sen toteutusta voidaan tarkastella hankekohtaisesti Kajaanin kaupungin ohjatessa kaavoitustyötä ja että ohjelman mukaisia kriteereitä tarkastellaan huomioiden, ettei kaavoitus saa MRL 39 §:n mukaisesti aiheuttaa maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle kohtuutonta haittaa.

Kajaanin kaupunginhallitus korostaa lisäksi, että Osayleiskaavan kaavaselostuksen liitteenä 12 on ollut arvio Kajaanin tuulivoimaohjelma 2035 mukaisten kriteerien toteutumisesta. Liitteessä on esitetty muun muassa, että ohjelman mukainen suojaetäisyys asutukseen toteutuu ja että tiedossa olevat luontoarvojen kannalta tärkeiksi tunnistetut alueet on otettu huomioon kaavaratkaisussa. Kaavaratkaisu täyttää myös tuulivoimaohjelman mukaiset suojaetäisyydet Natura-alueisiin, IBA- ja FINIBA alueisiin, suurten petolintujen pesäpaikkoihin, pohjavesialueisiin ja lähteisiin sekä arvokkaisiin geologisiin muodostumiin.

3.2.2 Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Osayleiskaavan toteuttaminen heikentäisi ekologista verkostoa ja merkittäviä ekologisia yhteyksiä muun muassa Talaskankaan ja Otannevan Natura-alueiden välillä. Myös Yksityinen Muutoksenhakija on esittänyt, että Talaskankaan ekologinen väylä tukitaan, erityisesti Luolakankaan tuulivoimahankkeesta erilliseen datakeskukseen liittyvien suunnitelmien johdosta.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on virheellinen arvioitaessa Osayleiskaavan lainmukaisuutta. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa asiassa lähtökohtana, että hankkeen vaikutuksia ekologisiin yhteyksiin on tutkittu erillisessä kaava-aineistoon liitettyssä ”Luolakankaan tuulivoimahankkeen vaikutukset ekologisiin yhteyksiin ja metsäpeuralle Kajaanin alueella” -selvityksessä. Selvityksessä on otettu huomioon eri maakunnissa tunnistetut merkittävät ekologiset yhteyskäytävät sekä arvioitu Luolakankaan hankealueen merkitystä ekologisen verkoston kokonaisuudessa.

Selvityksen tausta-aineistona on huomioitu, että Kajaanin kaupunki on laatinut Kajaanin ekologisen verkoston selvityksen (Ramboll 2024), jonka tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ja keskeisten yhtenäisten luontoalueiden ja niiden välisten yhteyksien säilyttäminen. Selvityksessä on kartoitettu olemassa olevaan tietoon pohjautuen Kajaanin alueen ekologinen verkosto nykytilassaan siten, että selvityksen tuloksia voidaan soveltaa yleiskaavatason hankkeisiin. Kajaanin kaupungin selvitys tarkentaa maakunnallista

Ympäristötekhninen toimiala

Kainuun liiton (2023) laatimaa Tuulivoimamaakuntakaava 2035 varten laadittua ekologisten yhteyksien selvitystä, joka on antanut suuntaviivat Kajaanin Tuulivoimaohjelman laadintaan. Yksityisen Muutoksenhakijan valituksessaan esittämä uusi ekologisen yhteyden linjaus karttakuvassa 3 sivulla 5 pohjautuu tähän Kainuun liiton selvityksen sivulla 39 olevassa kuvassa 9 esitettyyn suurpiirteiseen ekologisen yhteyden (yhteys 1) linjaukseen. Kajaanin kaupungin omassa selvityksessä tämä pohjois-eteläsuuntainen maakunnallinen yhteys on tarkentunut sijoittumaan lännemmäksi Pohjois-Pohjanmaan maakuntarajalle.

Selvityksen perusteella Luolakankaan hankealue sijaitsee alueella, jonka länsipuolelle sijoittuu pohjois-eteläsuuntainen maakunnallinen Rimpineva-Matilanneva – Pöntönsuo alueen välinen ekologinen yhteys. Tämä yhteys toimii maakunnan rajat ylittävänä yhteytenä Kainuun ja Pohjois-Pohjanmaan maakuntien välillä. Kyseinen maakunnallinen yhteys yhdistyy Pöntönsuon alueella Talaskankaan suojelualueelle merkittävään valtakunnalliseen itä-länsisuuntaiseen Talaskankaan-Jonkerinsalon alueen (Suomenselän-Maanselän vyöhyke) yhteysväylään. Luolakankaan hankealueen pohjoisosiin sekä laajemmin hankealueen pohjoispuolelle sijoittuu maakunnallisesti arvokas itä-länsisuuntainen Kokkosuo-Otanneva-Pirttimäen ekologinen yhteys.

Ekologisten yhteyksien osalta Kajaanin kaupunginhallitus toteaa myös, että tehtyjen selvitysten mukaan Luolakankaan hankealueen eteläosassa Eteläjoen varrella sijaitsee valtion mailla pienialainen Rimpisuo niminen kiinteistö (MSM353536), joka on osa vuonna 2014 suojelutarkoituksiin siirrettyjä Metsähallituksen METSO-toimenpideohjelman kohteita. Kohde on valtion suojelumetsä ja esitetty perustettavaksi luonnonsuojelualueeksi. Toteuttamisaikataulusta valtion suojelumetsäksi ei kuitenkaan ole toistaiseksi varmuutta tai tarkempaa tietoa. Kyseinen alue, ja sen lähiympäristö noin 200 metrin vyöhykkeeltä, on osoitettu Kajaanin kaupungin ekologisen verkoston selvityksessä (2024) ekologisen verkoston ydinalueeksi. Kyseinen pienialainen ydinalue kytkeytyy hankealueen eteläpuolelle tunnistettuun itä-länsisuuntaiseen valtakunnalliseen ekologiseen yhteyteen. Rimpisuon tai Eteläjoen kautta ei ole kuitenkaan tunnistettu Luolakankaan hankealueen poikki kulkevia ekologisista yhteyksiä. Suojelukohteella ei ole todettu olevan Luolakankaan hankkeen kanssa ristiriidassa olevia tavoitteita.

Toteutettujen selvitysten perusteella Luolakankaan tuulivoimapuiston hankealue sijoittuu ekologisen verkoston ydinalueiden sekä valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaiden yhteyksien läheisyyteen, mutta itse hankealueen merkitys yhteyksien kannalta jää selvityksen perusteella Kajaanin kaupunginhallituksen näkemysten mukaan vähämerkityksellisemmäksi. Vaikka Luolakankaan hankealueen pohjoisin osa sijoittuu maakunnallisesti arvokkaan yhteyden kanssa osin päällekkäin, selvityksen mukaan tuulivoimahankkeissa on huomattava, että itse voimalat sijoittuvat tyypillisesti kauemmas hankealueen rajauksesta. Lisäksi Kajaanin kaupungin ekologisten yhteyksien selvityksessä on todettu niiden olevan suuntaa-antavia ja ne voivat joustaa, kunhan yhteyksien laadukkuus säilyy.

Tehdyn selvityksen mukaan itä-länsisuuntaiselle maakunnallisesti arvokkaalle ekologiselle yhteydelle sijoittuu yksi Luolakankaan tuulivoimahankkeen voimalapaikka. Selvityksen mukaan alueelle jää voimalan rakentamisesta huolimatta riittävän leveä vyöhyke ekologisen yhteyden säilymisen kannalta. Luolakankaan tuulivoimahankkeen pohjoispuolella ei sijaitse myöskään muita hankkeita, jotka kaventaisivat tai rajoittaisivat kyseistä yhteyttä. Selvityksessä on myös esitetty, että on mahdollista, että ekologinen yhteys sijaitsee

Ympäristötekhninen toimiala

todellisuudessa esitettyä pohjoisempaa lähempänä Kokkolantietä, minkä lisäksi todennäköisesti suurin osa yhteyttä käyttävistä lajeista ei häiriinny yhden voimalan sijoittumisesta yhteyden reunalle.

Selvityksen johtopäätöksenä on todettu, että Luolakankaan hankkeen toteuttaminen ja rakennettavat tuuli-voimalat, huomioiden niiden aiheuttamat meluvyöhykkeet, eivät todennäköisesti aiheuta merkittävää ekologisen yhteyden kaventumista ja heikentymistä valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaissa yhteyksissä hankealueen pohjois- tai eteläpuolella. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa näin ollen yhteenvetona, että toteutettujen selvitysten perusteella osayleiskaava-alueen reunamille sijoittuville tunnistetuille ekologisille yhteyksille jää Luolakankaan tuulivoimahankkeen toteuttamisen jälkeenkin tilaa siten, että yhteyksien toiminnallisuus säilyy.

Yksityisen Muutoksenhakijan erillistä datakeskushanketta koskevien väitteiden osalta Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, ettei Osayleiskaava koske datakeskuksen kaavoitusta.

3.2.3 Vaikutukset metsäpeuraan

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Osayleiskaava tulisi jättää toteuttamatta metsäpeuralle aiheutuvien vaikutusten vuoksi. Myös Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan vedonnut metsäpeuralle aiheutuviin vaikutuksiin ja niistä aiheutuvaan Päätöksen lainvastaisuuteen. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Muutoksenhakijoiden esittämät vaatimukset ja väitteet metsäpeuraan liittyen ovat virheellisiä eivätkä huomioi Luolakankaan tuulivoimahankkeen olosuhteita ja toteutettuja vaikutuksenarvioita.

Kuten kohdassa ”3.1.2 Metsäpeuraselvitykset” on esitetty, metsäpeuran suojeleminen toteutetaan lähtökohdaisesti osoittamalla Natura-alueita. Metsäpeuraa ei ole osoitettu suojelun perusteena olevaksi lajiksi Luolakankaan osayleiskaava-alueen läheisillä Natura-alueilla. Vaikka Luonnonvarakeskus, Suomen riistakeskus ja Metsähallitus ovat esittäneet metsäpeuran lisäämistä Talaskankaan Natura-alueen suojeluperustelajiksi keväällä 2023, viimeisimmän tiedossa olevan työmuistion (Metsähallitus MH 2372/2026) mukaan Talaskankaan Natura-alue ei ole mukana metsäpeuraa koskevassa Natura-alueiden päivityksessä.

LSL:ssa tarkoitettu Natura-alueita koskeva sääntely koskee vain sellaisia suojeluperusteena olevia luonnonarvoja, joita on virallisesti ehdotettu lisättäväksi Natura-alueen suojeluperusteisiin. Uuden suojeluperustelajin lisääminen olemassa olevalle Talaskankaan Natura-alueelle edellyttäisi LSL 33 §:n mukaista valtioneuvoston yleisistunnon päätöstä Natura-alueen luonnontieteellisten tietojen muuttamisesta. Kajaanin kaupunginhallituksen tietojen mukaan tällaista ehdotusta ei ole valtioneuvoston yleisistunnolle tehty. Metsäpeuran suojelun osalta Kajaanin kaupunginhallitus toteaa lisäksi, ettei metsäpeuraan sovelleta kaavoituksessa suoraan LSL 70 §:n lajirauhoitus säännöksiä. Metsäpeura ei ole myöskään LSL 78 §:ssä tarkoitettu tiukasti suojeltu luontodirektiivin liitteen IV (a) laji eikä se ole uhanalainen Suomessa, vaan Punaisen kirjan mukaan silmälläpidettävä (NT).

Toteutetun metsäpeuraselvityksen perusteella Osayleiskaava-alue sijoittuu metsäpeuran Suomenselän ja Kainuun kantojen väliselle alueelle, joka ei tiettävästi nykyisellään kuulu kummankaan kannan elinalueisiin, eikä sen kautta kulje vaellusyhteyksiä. Hankealueella tehdyissä maastoselvityksissä metsäpeurasta ei tehty havaintoja. Koska Suomenselän ja Kainuun metsäpeurakantojen yhdistyminen on kuitenkin lajin geenipoolin

Ympäristötekhninen toimiala

säilymisen näkökulmasta toivottua, on toteutetussa vaikutuksenarvioinnissa käsitelty Osayleiskaavan vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia muiden hankkeiden kanssa potentiaalisen kantojen yhdistymisreitin säilymisen näkökulmasta.

Metsäpeuraselvityksen mukaan Luolakankaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan merkittävää vaikutusta metsäpeuran vuodenaikaisvaelluksiin, mikäli niitä tulevaisuudessa alueelle suuntautuu, koska hanke on pieni ja se sijoittuu laajalle metsäalueelle. Selvityksen mukaan mahdollisesti alueen läpi vaeltavat metsäpeurat voivat tarvittaessa ohittaa Luolakankaan tuulivoimapuiston vaikutusalueen eri puolilta kaikkiin suuntiin. Asiassa tulee ottaa lisäksi huomioon, että Kainuun ja Suomenselän osakannat eivät toistaiseksi ole yhdistyneet, joten arvioidut vaikutukset koskevat ylipäättään vain mahdollista tulevaisuuden tilannetta, jossa osakannat yhdistyisivät.

Metsäpeuraselvityksen mukaan, koska Luolakankaan hankealue sijoittuu metsäpeuran kannalta merkittävän maakunnallisen yhteyden eteläpuolelle etäälle yhteyskäytävästä, on varsinaisen hankealueen merkitys metsäpeuran kulkuyhteyksien tai mahdollisten kesä- ja talvilaidunten kannalta käytännössä lähes merkityksetön. Yhteisvaikutusten osalta metsäpeuraselvityksessä todetaan, että mikäli kaikki suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet alueella toteutuisivat, arvioidaan niillä olevan vähintään vähäisiä haitallisia vaikutuksia metsäpeuroille. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa kuitenkin, että vaikutusten merkittävyyttä arvioidessa on huomattava, että lukuisiin yhteisvaikutusten arvioinnissa huomioituihin hankkeisiin liittyy merkittäviä epävarmuuksia siitä, toteutuvatko ne ja missä mittakaavassa. Metsäpeuraselvityksen mukaisen vaikutuksenarvion mukaan yhteisvaikutusten merkittävyyteen vaikuttaa voimakkaasti myös hankkeiden rakentamisen ajoittuminen suhteessa toisiinsa. Selvityksen mukaan on melko epätodennäköistä, että rakentamistoimet ajoittuvat samoille vuosille tai suoraan toistensa jälkeen.

Luonnonsuojeluliitto on esittänyt valituksessaan lisäksi, että metsäpeuralle tärkeiden suo- ja metsävaltaisten Natura 2000-alueiden ja tuulivoimaloiden väliin tulisi jättää noin 5 kilometrin suojavyöhyke. Valituksessa esitetty suojaetäisyys ei kuitenkaan perustu MRL:n tai LSL:n säännöksiin. Natura-alueiden ja tuulivoimahankkeiden välisille etäisyyksille ei ole asetettu kiinteää etäisyysrajaa, vaan tarvittava etäisyys riippuu tehtyjen luontotoselvitysten tuloksista ja paikallisista olosuhteista. Kajaanin kaupungin Tuulivoimaohjelmassa on edellytetty 2 kilometrin suojaetäisyyttä Talaskankaan suojelualueeseen. Näiden tapauskohtaisten etäisyysarviointien osalta on merkittävää, että Luonnonvarakeskus on 1. kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa (29.6.2025) todennut, ettei Luolakankaan tuulivoimahanke yksittäisenä alueena muodosta merkittävää uhkaa paikalliselle metsäpeurakannalle, ja 2. kaavaehdotusta koskevassa lausunnossaan Luonnonvarakeskus on todennut aiemman lausuntonsa ajantasaiseksi.

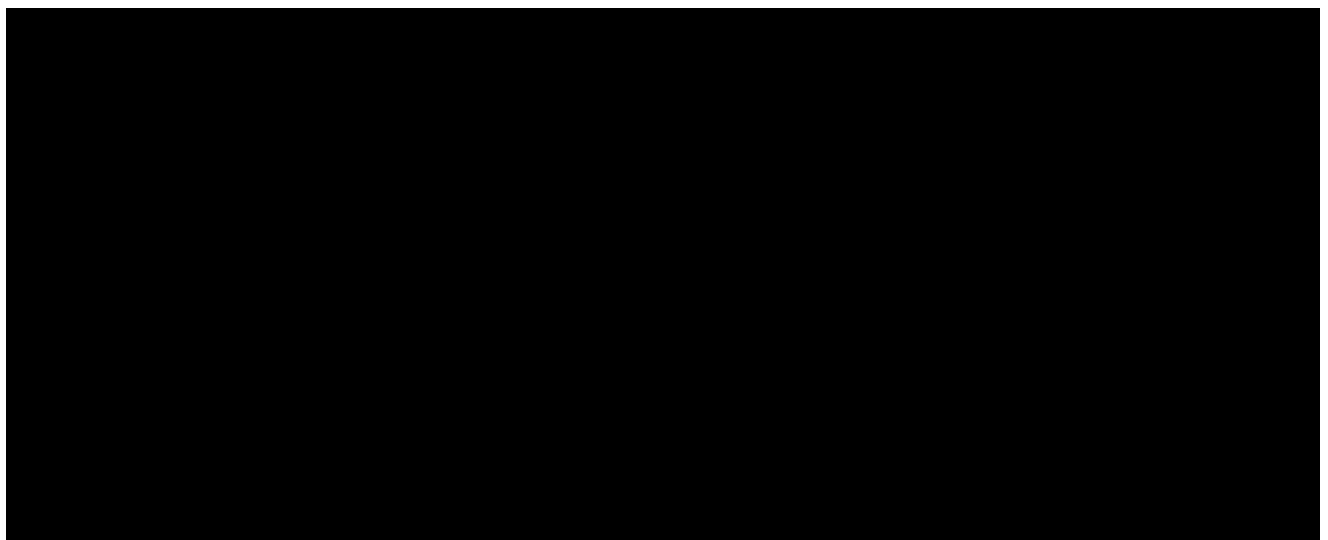
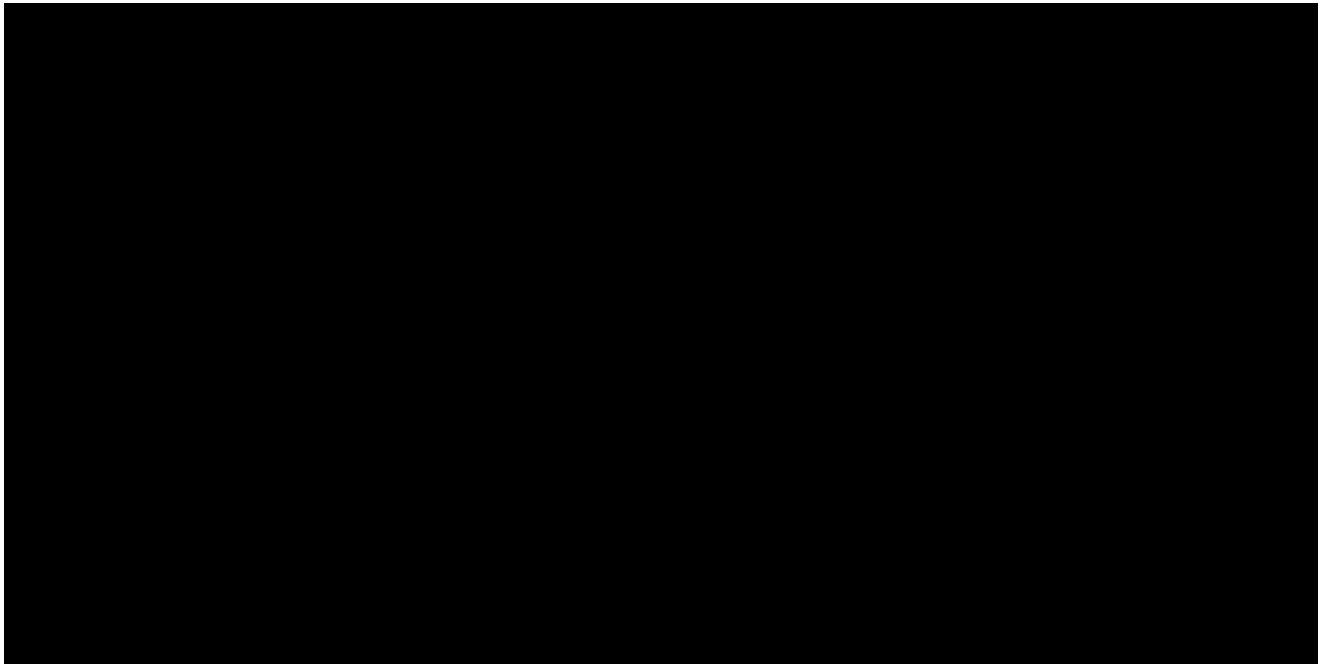
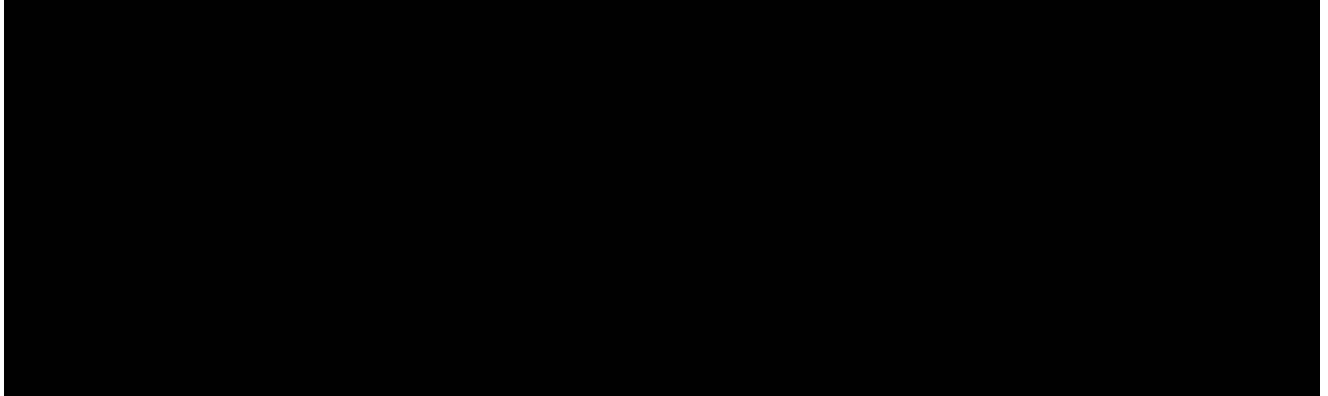
3.2.4 Vaikutukset linnustoon

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen ja muiden alueelle suunniteltujen hankkeiden yhteisvaikutukset olisivat mittavat erityisesti linnustolle. Valituksen mukaan suurimmat negatiiviset vaikutukset hankkeista aiheutuvat maakotkille.



Ympäristötekhninen toimiala

[**SALASSAPIDETTÄVÄ OSUUS ALKAA: UHANALAISTA LAJIA KOSKEVAT TIEDOT (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 § 1 mom. kohta 14)**]





Ympäristötekhninen toimiala



[**SALASSAPIDETTÄVÄ OSUUS LOPPUU: UHANALAISTA LAJIA KOSKEVAT TIEDOT (laki viranomaisten toiminnan julkisuudesta (621/1999) 24 § 1 mom. kohta 14)]**

Yksityinen Muutoksenhakija on esittänyt lisäksi, että vesilinnut, etenkin joutsenet, tulevat törmäämään Luolakankaalle suunniteltuihin tuulivoimaloihin, sillä voimalat sijaitsevat Saaresjärven ja Ryytäjärven kosteikkojen välillä. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että hankkeessa on tehty kattavat linnustoselvitykset kuten kohdassa ”3.1.1. Linnustoselvitykset” on esitetty. Kaavaselostuksessa on todettu, että törmäysriskin vuoksi toimintavaiheen tärkeimmät haittavaikutukset pesimälinnustolle ovat häiriövaikutukset ja törmäyskuolleisuus. Muuttolinnustolle keskeisimmät haittavaikutukset ovat puolestaan estevaikutus ja törmäyskuolleisuus. Kaavaselostuksen mukaan törmäysriskin vuoksi kielteisiä vaikutuksia voi kohdistua erityisesti teerelle ja päiväpetolinnuille eikä kaavaselostuksessa ole tunnistettu erityisen haitallisia vaikutuksia Yksityisen Muutoksenhakijan valituksessa esitetyille joutsenille. Kaavaselostuksen mukaan linnustovaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan vähäisen kielteisiksi. Myös Kainuun ELY-keskus on Natura-arvioinnista antamassaan lausunnossa arvioinut hankkeesta aiheutuvan riskin olevan metsähanhen ja laulujoutsenen osalta vähäinen, sillä valtaosa linnuista väistää voimalat etäämmältä.

3.2.5 Vaikutukset susiin

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen tuotantoalue sijoittuu suden osalta kokonaan Vuolijoki-Marttisen perhelauman reviirialueen keskiosiin (ainakin vuosina 2022–2025) ja ajoittain Kiuruveden laumakin mahdollisesti vierailee alueella. Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että vaikka susi on siirretty luontodirektiivin liitteen IV (a) eläinlajista liitteen V lajiksi, tulee lajin suotuisa suojelutaso säilyttää. Luonnonsuojeluliitto on todennut lisäksi, että suden rauhoitus aika on 11.2–30.11., jonka välisenä aikana lajia ei saa metsästä tai vahingoittaa eikä soidinta, pesintää tai poikasia

¹ Ks. tältä osin esimerkiksi Euroopan Komissio: Directorate-General for Environment, Guidance document on wind energy developments and EU nature legislation, Publications Office of the European Union, 2020, s. 34.

Ympäristötekhninen toimiala

saa häiritä. Luonnonsuojeluliiton mukaan rakentamisvaiheen vaikutukset suteen on todettu kaavaselistuksessa, mutta pysyvien uusien ja parannettujen teiden tuomat häiriöt jäävät arvioimatta.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on virheellinen arvioitaessa Osayleiskaavan lainmukaisuutta. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa asiassa selvyyden vuoksi lähtökohtana, että suden suojelustatus on muutettu 7.3.2025 voimaan tulleella Bernin yleissopimuksen muutoksella, ja Euroopan neuvosto hyväksyi vastavan luontodirektiivin muutoksen 5.6.2025. Susi ei siten ole enää luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittu tiukkaa suojelua edellyttävä laji, eikä siihen sovelleta LSL 78 §:n mukaista lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämiskieltoa.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa toteutettujen selvitysten osalta, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen vaikutuksia susireviireihin on arvioitu erillisessä kaava-aineistoon viranomaisliitteeksi sisällytetyssä susiselvityksessä (3.12.2025). Toteutetussa selvityksessä on käyty läpi Luolakankaan tuulivoimahankkeen vaikutukset susiin sekä ekologisten verkostojen toimivuus susien kannalta.

Susiselvityksen sekä myös julkisen tiedon mukaan Luolakankaan tuulivoimapuiston hankealue sijoittuu Vuolijoen susireviirin keskiosiin ja Vuolijoen riistanhoitoyhdistyksen havaintojen mukaan hankealue on myös Marttisenjärven susireviirin raja-alue. Luonnonvarakeskuksen viimeisimmän susikanta-arvion (2025) mukaan susihavainnot painottuvat kuitenkin reviirin itä- ja eteläosiin, eivätkä sudet ole liikkuneet kovin aktiivisesti hankkeen vaikutusalueen läheisyydessä. Hankkeen tuotantoalueen pinta-ala on vain noin 1,7 % reviirin pinta-alasta ja sijoittuu susien kannalta vähäarvoisemmalle alueelle. Toisin kuin Luonnonsuojeluliitto valituksessaan esittää, erillisessä susiselvityksessä on käsitelty laajasti myös parannettavien ja uusien teiden vaikutuksia toiminta-aikana.

Selvityksen perusteella Osayleiskaavan alue sijoittuu voimakkaasti ihmisvaikutteiseen, käsiteltyyn ja sen vuoksi luonnonoloiltaan varsin pirstaleiseen ympäristöön, jossa ei sijaitse erityisen hyvin suden lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi soveltuvaa, erämaista ja ihmistoiminnan vaikutukselta säästynyttä ympäristöä. Selvityksen johtopäätöksenä on todettu, että Osayleiskaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden sijoituksessa susien kannalta reviirin vähämerkityksellisemmille alueille, voi niiden aiheuttaman haitan arvioida jäävän suhteellisen vähäiseksi. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että selvitysten perusteella Luolakankaan tuulivoimapuiston toteuttaminen ei heikennä suden suotuisan suojelutason säilymistä eikä Luolakankaan tuulivoimahankkeen myöskään estä suden itä-länsisuuntaista liikkumista Kainuun alueella, sillä osayleiskaava-alueen ympärille jää metsäisiä ja rauhallisempia alueita, joita susi voi hyödyntää alueelta toiselle siirtymiseen. Tätä johtopäätöstä tukee myös hankkeessa toteutettu ekologistia yhteyksiä koskeva tarkastelu.

3.2.6 Muut luontovaikutukset

Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt, että suunnitelluista tuulivoimaloista irtoaa mikromuoveja ympäristöön, millä voi olla vaikutusta myös lähistöllä tapahtuvaan lihakarjan kasvatukseen. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa tältä osin, että kaavaselistuksessa on todettu mikromuovien osalta, että tuulivoimalan lavat altistuvat kovalle olosuhteille monen vuosikymmenen ajan, sillä tuulivoimaloiden käyttöikä on uusimmilla voimaloilla yli 35 vuotta. Lavat on kaavaselistuksen mukaan suunniteltu kestäväksi niihin kohdistuvat olosuhteet, kuten sade, eroosio, UV-säteily, jäätävät olosuhteet ja ilman epäpuhtaudet.

Ympäristötekhninen toimiala

Kaavaselostuksen mukaan lapojen kärkialueen johtoreunalta päällimmäisestä kerroksesta voi irrota hyvin pieniä määriä pölymäistä materiaalia, joka on peräisin pääasiassa lapojen maalista ja joka päättyy varsin lähelle irtoamisaluetta. Usein mikromuoviksi kutsuttu irtoava aines on kaavaselostuksen mukaan ilmaa ja vettä raskaampaa pientä partikkelia, joka vähitellen mineralisoituu voimaloiden lähiympäristöön siirtymättä eliöiden elimistöön. Kaavaselostuksen mukaan lavat tarkastetaan säännöllisesti ja ne korjataan, jos pintakerrokseen on tullut kulumia. Nykyvoimaloiden materiaalit ovat kaavaselostuksen mukaan kehittyneet merkittävästi vanhempiin käytössä olleisiin voimaloihin verrattuna. Luolakankaan hankkeessa toteutettaviksi voimaloiksi tullaan kaavaselostuksen mukaan valitsemaan ajantasaiset modernit voimalat. Voimaloiden kestävyysominaisuuksien ja vähäisen lukumäärän vuoksi voimaloiden käyttöiän aikana irtoavien partikkeleiden määrät ovat kaavaselostuksen mukaan erittäin vähäisiä.

Yksityinen Muutoksenhakija on esittänyt lisäksi, että ELMA-selvityksen mukaan Luolakankaalla sijaitsee potentiaalinen luonnonrauha-alue. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa tältä osin, että Kainuun liiton (2016) laatiman ”Ekologiset yhteydet, luontomatkailu ja hiljaiset alueet Kainuun aluekehityksessä ja maakuntakaavoituksessa: ELMA-hankkeen loppuraportti” -julkaisun aineistot on huomioitu soveltuvin osin kaavoitustyössä muun muassa osana ekologiaa yhteyksiä koskevaa selvitystä. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa myös, että selvityksellä ei ole itsenäistä maankäytöllistä ohjausvaikutusta, vaan sen tarkoituksena on ollut tuottaa tietoa maakuntakaavoitusta ja alueidenkäytön suunnittelua varten. Kuten jäljempänä kohdassa ”3.2.8. Osayleiskaavan maakuntakaavan mukaisuus” on esitetty, Luolakankaan Osayleiskaavan kaavaratkaisua voidaan pitää maakuntakaavan mukaisena.

Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt myös, että osayleiskaava-alueelle sijoittuvaa Eteläjokea ei olisi huomioitu riittävästi kaavaratkaisussa. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa tältä osin, että kaavaselostuksen mukaan pintavesivaikutusten arvioinnin perusteella pintavesivaikutukset jäävät lyhytkestoisiksi ja varsin paikallisiksi, kohdistuen lähinnä rakentamisalueiden läheisyyteen. Pintavesivaikutusten arvioinnin perusteella Eteläjoesta noin 150 metrin etäisyydellä sijaitsevalta voimalapaikalta voi rakentamistoimien aikana päätyä jokeen vähäisissä määrin kiintoaineskuormitusta, mutta kuormituksen vaikutus joen kannalta arvioitiin vähäiseksi eikä sillä lyhyen keston vuoksi arvioida olevan vaikutuksia joen läheisyydessä sijaitsevien luontotyyppien kannalta. Lisäksi pintavesihaittojen vähentämiseksi Osayleiskaavaan on 2. kaavaehdotuksen nähtävillä olon jälkeen lisätty kaavamääräys, jonka mukaan pintavesien haittojen vähentämiseksi tuulivoimaloiden jatkosuunnittelussa ja toteutuksessa on käytettävä vesiensuojelukeinoja kuormituksen ja vedenpidätyksen hallintaan.

3.2.7 Melu- ja väkevaikutukset

Luonnonsuojeluliiton valituksen mukaan Talaskankaalla vierailijat tulevat nauttimaan luonnonrauhasta ja luonnon tuottamista äänistä ja että äänimaisema tulee alueella muuttumaan, vaikka melu ei ylittäisikään asetettuja raja-arvoja. Yksityinen Muutoksenhakija on puolestaan katsonut, että Piiparinmäen tuulivoimahankkeen voimalat ovat pienempiä ja niiden häiritsevä melu kuuluu 4–5 kilometrin päähän. Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan myös esittänyt, että kaavoittajat eivät ole huomioineet sitä, että hanke



Ympäristötekhninen toimiala

sijaitsee taajamien keskellä, minkä vuoksi hankkeessa pitäisi edellyttää suurempaa etäisyyttä asutukseen välkkeen ja melun osalta.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on virheellinen arvioitaessa Osayleiskaavan lainmukaisuutta. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa asiassa lähtökohtana, että kuten yllä kohdassa ”3.1.3 Melumallinnukset” on todettu, Luolakankaan tuulivoimahankkeen meluvaikutuksia on selvitetty soveltuvien viranomaisohjeistusten ja standardien mukaisesti. Mallinnusten tulosten perusteella meluvaikutukset eivät ylitä tuulivoimaloiden ulkomelutason ohjearvoista annetun valtioneuvoston asetuksen (1107/2015) mukaisia ohjearvoja tai sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskuksen asetus (545/2015) mukaisia toimenpiderajoja.

Välkevaikutusten osalta Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Suomessa ei ole määritelty välkevaikutuksille sitovia raja-arvoja tai suosituksia. Ympäristöhallinnon ohjeen 5/2016 mukaisesti välkevaikutusten arvioinnissa on suositeltavaa käyttää apuna muiden maiden suosituksia välkkeen rajoittamisesta. Esimerkiksi Ruotsissa sovellettava suositus on, ettei todennäköinen välkevaikutus asutuskohteissa saa ylittää kahdeksaa tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä. Saksassa välkevaikutuksen tulee olla korkeintaan 30 tuntia vuodessa ja 30 minuuttia päivässä ns. teoreettisessa maksimitilanteessa, minkä lisäksi realistinen välkevaikutus tulee rajoittaa korkeintaan kahdeksaan tuntiin vuodessa.

Luolakankaan tuulivoimapuiston välkevaikutuksia on arvioitu mallintamalla vaikutukset ohjelmistolla, joka huomioi auringon paikan vuoden eri aikoina, tuulivoima-alueen ja sen ympäristön maastonmuodot sekä tuulivoimaloiden dimensiot. Realistisen välkeajan laskennassa on huomioitu myös paikallinen pilvisyys. Puuston suojaava vaikutusta ei ole huomioitu mallinnuksissa. Tehdyn mallinnuksen perusteella Luolakankaan tuulivoimapuiston aiheuttama todennäköinen vuotuinen välkevaikutus jää alle Ruotsin kahdeksan tunnin ohjearvon kaikkien alueen vakituisten ja loma-asuntojen kohdalla. Myös todennäköinen päiväkohtainen välkeäika jää alle Ruotsin 30 minuutin ohjearvon kaikkien alueen vakituisten ja loma-asuntojen kohdalla. Vuotuinen teoreettinen maksimivälke alittaa Saksan 30 tunnin raja-arvon alueen kaikkien asuntojen kohdalla. Myös teoreettisen maksimivälkkeen suurin päiväkohtainen arvo jää alle Saksan 30 minuutin ohjearvon kaikkien asuntojen kohdalla.

3.2.8 Osayleiskaavan maakuntakaavan mukaisuus

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt, että Osayleiskaava tulisi kumota, sillä hanke ei ole mukana Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 -kaavassa, josta on myös valitettu.

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että väite on virheellinen arvioitaessa Osayleiskaavan lainmukaisuutta. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että Kainuun tuulivoimamaakuntakaava 2035 on hyväksytty Kainuun maakuntavaltuustossa 12.12.2023 ja maakuntahallitus on päättänyt 12.2.2024 MRL 201 §:n nojalla määrätä maakuntakaavan tulemaan voimaan ennen kuin se on saanut lainvoiman. Maakuntakaavan voimaantulosta on kuulutettu 6.3.2024. Pohjois-Suomen hallinto-oikeus on hylännyt maakuntakaavasta tehdyt valitukset 22.6.2026. Pohjois-Suomen hallinto-oikeuden päätökseen on haettu valituslupaa Korkeimmasta oikeudesta. Voimassa olevan maakuntakaavan kaavamääräyksissä on todettu, että maakuntakaavan tuulivoimaloiden alueella tarkoitetaan lähtökohtaisesti vähintään kymmenen (10) teollisen kokoluokan voimalan

Ympäristötekkinen toimiala

muodostamaa aluetta. Luolakankaan tuulivoimaosayleiskaavassa osoitettu rakentaminen alittaa selvästi tämän niin kutsutun seudullisen hankkeen koon, sillä se mahdollistaa enintään seitsemän tuulivoimalan rakentamisen.

Maakuntakaavan huomioon ottamisen osalta Kajaanin kaupunginvaltuuston päätöksen lainmukaisuuden arvioinnissa tulee ottaa oikeudellisena lähtökohtana huomioon, että MRL 32 §:n ja 39 §:n mukaan maakuntakaava on ohjeena laadittaessa ja muutettaessa (tuulivoima)yleiskaavaa sekä ryhdyttäessä muutoin toimenpiteisiin alueiden käytön järjestämiseksi. Käytännössä tämä tarkoittaa, että MRL:n hierarkkisessa kaavoitusjärjestelmässä tietyn alueen suunnittelun on mukauduttava sitä suuremman kokonaisuuden asettamiin vaatimuksiin. Tuulivoimayleiskaavoituksen ja maakuntakaavoituksen välistä suhdetta koskevassa oikeuskäytännössä on kuitenkin tunnistettu maakuntakaavan luonne yleispiirteisenä maankäytön suunnitelmana, jossa esitetyt ratkaisut tarkentuvat yksityiskohtaisemmassa kaavoituksessa (esim. KHO 2023:57). Merkityksellistä on, etteivät maakuntakaavan keskeiset ratkaisut ja tavoitteet vaarannu mahdollisen maakuntakaavasta poikkeavan ratkaisun vuoksi ja että yleiskaavaratkaisu muutenkin täyttää MRL:n mukaiset sisältövaatimukset.

Osayleiskaavan kaavaselostuksessa on arvioitu Osayleiskaavan toteuttamista suhteessa voimassa olevien maakuntakaavojen mukaisiin suunnittelumääräyksiin ja soveltuvat suunnittelumääräykset on otettu huomioon Osayleiskaavan laatimisessa. Kainuun liitto on Osayleiskaavaehdotusta koskevassa lausunnossaan katsonut, että maakuntakaavassa osoitettujen tuulivoimaloiden alueiden ulkopuolelle voidaan toteuttaa tuulivoimarakentamista, mikäli se ei ole merkitykseltään seudullista. Kainuun liitto on todennut lausunnossaan edelleen, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen koko on alle 10 voimalaa, eikä hanke näin ollen ole merkitykseltään seudullisen kokoluokan hanke. Kainuun liitto on lausunnossaan esittänyt myös, että seudullisesti merkittävän rajan alittavia tuulivoimaloiden alueita on mahdollista tutkia kuntakaavoituksella. Kainuun liitto on lausunnossaan katsonut edelleen, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen aluetta ei ole varattu Kainuun voimassa olevassa maakuntakaavoituksessa sellaiseen muuhun tarkoitukseen, joka estää alueelle suunnitellun tuulivoimarakentamisen.

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan vedonnut myös Kainuun liiton YVA-menettelyn aikana antamaan lausuntoon, jossa on todettu, että maakuntakaavaehdotusta on täydennetty suunnittelumääräyksellä, jonka mukaan muun muassa tuulivoimarakentamista suunniteltaessa on otettava huomioon ko. tuulivoimahankkeen sekä eri tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutukset erityisesti ekologisiin yhteyksiin sekä pyrittävä ehkäisemään haitallisia vaikutuksia. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa tältä osin, että YVA-menettelyn jälkeen erityisesti ekologisia yhteyksiä koskevia vaikutuksenarvioita on tarkennettu, kuten yllä kohdassa ”3.2.2 Vaikutukset ekologisiin yhteyksiin” on tuotu esiin. Merkityksellistä tässä yhteydessä on, että Kainuun liitto ei ole kaavaehdotuksesta antamassaan lausunnossa todennut, että maakuntakaavan suunnittelumääräyksiä ei olisi noudatettu. Lausunnossaan Kainuun liitto on päinvastoin todennut, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen osayleiskaavoituksessa on otettu Kainuun voimassa oleva maakuntakaavoitus huomioon ja etteivät osayleiskaavan kaavaratkaisut vaikeuta maakuntakaavan toteuttamista tai ole ristiriidassa maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa.

Ympäristötekhninen toimiala

3.2.9 Osayleiskaavasta ei aiheudu kohtuutonta haittaa maanomistajille

Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt, että Luolakankaan tuulivoimahankkeen seurauksena lähialueen kiinteistöjen arvo laskee. Kajaanin kaupunki toteaa tältä osin, että kiinteistöjen arvonlaskun osalta kaavaselostuksessa on todettu, että Suomessa toteutetun tutkimuksen perusteella tuulivoimahankkeiden käyttöönotolla ei ollut vaikutusta asuinkiinteistöjen hintoihin. Korkeimman hallinto-oikeuden oikeuskäytännössä ei ole myöskään kumottu tuulivoimayleiskaavoja kiinteistöjen arvonlaskun perusteella (ks. esim. KHO 2021:52). Merkityksellistä kaavan lainmukaisuuden arvioinnissa on, että osayleiskaavasta ei saa aiheutua maanomistajalle tai muulle oikeudenhaltijalle kohtuutonta haittaa. Ottaen huomioon kaavaselostuksen vaikutuksenarvio sekä se, että vakiintuneen oikeuskäytännön valossa tuulivoimaosayleiskaavan hyväksymisen edellytyksenä ei ole, että kaavasta ei saisi aiheutua lainkaan haitallisia seuraamuksia, Kajaanin kaupunginhallitus katsoo, ettei kaavasta aiheudu myöskään MRL 39 §:ssä tarkoitettua kohtuutonta haittaa maanomistajille tai muille oikeudenhaltijoille kiinteistön arvon laskun muodossa.

3.3 Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyiden toteuttaminen

Sekä Yksityinen Muutoksenhakija että Luonnonsuojeluliitto ovat valitustensa perusteena vedonneet siihen, että asukaskyselyyn vastanneista yli puolet kannatti vaihtoehtoa, jossa Luolakankaan tuulivoimahanketta ei toteuteta ja että 715 ihmistä on allekirjoittanut alueen tuulivoimahankkeita vastustavan adressin. Yksityinen Muutoksenhakija on valituksessaan esittänyt lisäksi, että asukkaat vastustavat alueelle rakennettavia voimaloita ja ettei asukkaiden mielipiteitä ole huomioitu kaavoitusprosessissa.

Vuorovaikutuksen toteuttamisen osalta Kajaanin kaupunginvaltuuston päätöksen lainmukaisuuden arvioinnissa tulee ottaa oikeudellisena lähtökohtana huomioon, että kunta huolehtii alueidenkäyttölain 20 §:n mukaisesti alueellaan maankäytön suunnittelusta ja kaavoituksesta. Tämän lähtökohdan mukaisesti kunnalla on oikeus laatia alueidenkäyttölaissa tarkoitettuja yleis- ja asemakaavoja kunnan alueelle sitä mukaa kuin kunnan kehitys kaavoitustoimenpiteitä vaatii. Kunnan toimivaltaan ja harkintaan kuuluu päättää muun muassa mille alueille kaavoja laaditaan, millä aikataululla kaavoja laaditaan, minkä sisältöisiä laadittavat kaavat ovat ja millaisia käyttötarkoituksia eri alueille osoitetaan. Tätä kunnan laajaa harkintavaltaa kutsutaan vakiintuneesti kunnan kaavoitusmonopoliksi ja kaavoitusmonopoli liittyy läheisesti kunnallisen itsehallinnon toteuttamiseen.

Kunnallista kaavoitusmonopolia ja sen merkitystä kuvataan oikeuskirjallisuudessa ja -käytännössä vakiintuneesti toteamalla, että kunta päättää itsehallintonsa nojalla kaavan sisällöstä alueidenkäyttölain rajoissa, eikä kunta ole lähtökohtaisesti sidottu kaavan laadinnan yhteydessä annettujen lausuntojen tai mielipiteiden sisältöön. Korkein hallinto-oikeus on tältä osin esimerkiksi ratkaisussaan KHO 12.8.2014 t. 2355 todennut, että vaikka kaavoituksen osallisille on varattava tilaisuus osallistua kaavan valmisteluun, he eivät voi päättää kaavan sisällöstä, vaan lopullinen päätösvalta kaavan sisällön suhteen on kunnanvaltuustolla. Koska tuulivoimayleiskaavaa koskeva valitus voidaan alueidenkäyttölain mukaan tehdä ainoastaan laillisuusperusteella, kaavoitusta koskevassa oikeuskäytännössä todetaan myös usein, että muutoksenhakijan esittämät kaavaratkaisun tarkoituksenmukaisuuteen tai toisten mahdollisten kaavavaihtoehtojen paremmuuteen liittyvät valitusperusteet tulee kunnan kaavoitusmonopolista johtuen hylätä perusteettomina.



Ympäristötekkinen toimiala

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa vuorovaikutuksen osalta, että Osayleiskaavasta on tiedotettu ja sidosryhmiä on kuultu MRL:n edellyttämällä tavalla. Osayleiskaavan valmistelussa on noudatettu MRL:ssä tarkoitettua vuorovaikutteista suunnitteluprosessia siten, että kaavan valmistelun yhteydessä on käsitelty osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, kaavaluonnoksesta ja kaavaehdotuksesta annetut lausunnot sekä muistutukset, ja mainituissa dokumenteissa esitetyt seikat on otettu huomioon kaavoittajan vastineissa esitetyillä tavoilla. Luolakankaan tuulivoimahankkeen YVA-menettelyä seuraamaan ja ohjaamaan koottiin myös eri tahoista koostuva seurantaryhmä, joka seurasi YVA-menettelyn kulkua sekä esitti mielipiteitä YVA-selostuksen ja sitä tukevien selvitysten laadinnasta. Seurantaryhmään on osallistunut muun muassa luonnonsuojelujärjestöjen, riistanhoitoyhdistysten ja metsästysseurojen edustajia. Luolakankaan tuulivoimahankkeesta on myös pidetty kolme avointa tiedotus- ja yleisötilaisuutta 21.3.2022 (kaavan vireilletulovaiheessa), 7.8.2024 (kaavan valmisteluvaiheessa) sekä 16.10.2025 (kaavaehdotusvaiheessa).

Luonnonsuojeluliitto on valituksessaan esittänyt valitusperusteena myös Päätöksen tiedottamatta jättämisen. Kajaanin kaupunginhallitus toteaa, että MRL 67 §:n mukaisesti kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä on viipymättä lähetettävä tieto niille kunnan jäsenille sekä muistutuksen tekijöille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa. Kajaanin kaupunginhallituksen tiedon mukaan yksikään Luonnonsuojeluliiton valituksen allekirjoittaneista tahoista ei ole kirjallisesti pyytänyt saada tietoa Osayleiskaavan hyväksymisestä nähtävillä olon yhteydessä. Päätös on tästä huolimatta lähetetty sähköpostitse Luonnonsuojeluliiton Kajaanin paikallisyhdistyksen yleiseen sähköpostiin.

4 Yhteenveto

Kajaanin kaupunginhallitus toteaa yllä esitettyyn perustuen, että Luolakankaan tuulivoimaosayleiskaavan kaavoitus on perustunut MRL 9 §:ssä tarkoitettuihin riittäviin selvityksiin. Kaavoitusmenettelyssä on lisäksi noudatettu vuorovaikutuksen osalta MRL:n säännöksiä ja kaavaratkaisu on sisällöllisesti MRL 39 §:ssä ja MRL 77 b §:ssä tarkoitettujen tuulivoimayleiskaavan sisältövaatimusten mukainen. Muutoksenhakijoiden valitukset on näin ollen hylättävä perusteettomana ja Kajaanin kaupunginvaltuuston päätös 9.6.2026 § 56 Luolakankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan hyväksymisestä tulee pysyttää voimassa.